

**Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківський національний університет мистецтв
імені І.П. Котляревського**

**Виконавсько-музикознавчий факультет
Кафедра спеціального фортепіано**

**РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ
(фахова профілізація «Фортепіано, орган»)**

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітня програма	Сольне інструментальне та вокальне виконавство
Статус освітнього компонента	обов'язковий

Харків 2024

Розробник: Наталія ГОРЕЦЬКА, заслужена діячка мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціального фортепіано Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського.

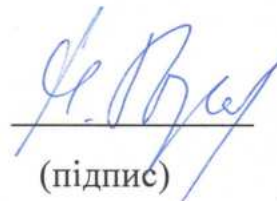
Гарант освітньої програми: Ірина СУХЛЕНКО, кандидат мистецтвознавства, перший проректор Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

(підпис)

Ірина СУХЛЕНКО
(ім'я, прізвище)

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри спеціального фортепіано, протокол № 1 від 24 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри, кандидат педагогічних наук, професор, заслужена діячка мистецтв України

(підпис)

Наталія ГОРЕЦЬКА
(ім'я, прізвище)

Проведено експертизу програми навчальним відділом.

Програму розглянуто та схвалено на засіданні науково-методичної ради ХНУМ, протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма практики за фахом розроблена відповідно до освітньої програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство» підготовки фахівців спеціальності 025 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво. Мова проведення практики – українська.

Метою практичної підготовки за фахом є надбання здобувачами освіти фахових практичних навичок, а саме: репертуарної бази, виконавського досвіду, ведення концертної діяльності. До завдань практики за фахом входять набуття практичних навичок, необхідних для здійснення на високому творчому та професійному рівні сольної, ансамблевої концертно-виконавської роботи; ознайомлення зі специфікою виконавства в різних слухацьких аудиторіях; поглиблення і закріплення навичок і знань, отриманих в процесі вивчення спеціальних дисциплін; підготовка, накопичення і вдосконалення сольного і ансамблевого репертуару. Практична підготовка забезпечує набуття досвіду діяльності за фахом, практичне опанування компетентностями, що забезпечують розвиток самостійності, ініціативності та креативності здобувачів. Практична підготовка сприяє формуванню професійних інтересів та професійних якостей особистості фахівця. Від ступеня успішності проходження практичної підготовки залежить майбутнє професійне становлення музиканта, науковця, митця.

1.1. Заплановані результати навчання:

Практична підготовка за фахом забезпечує набуття здобувачами:

загальних компетентностей:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології виконавської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, композиторській творчості та музичній педагогіці.

програмних результатів навчання:

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

1.2. Методи навчання

Застосування здобувачами в межах самостійної роботи практичного, наочного методів, відеометоду у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

2. ОПИС ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Таблиця 1

Курс		3-4
Семестр		5-8
Кількість кредитів ЄКТС		8
Аудиторні і навчальні заняття	лекції (год.)	–
	семінарські/практичні (год.)	–
	індивідуальні (год.)	–
Самостійна робота (год.)		240
Форма підсумкового контролю		Заліки у 5-8 семестрах

3. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Практична підготовка за фахом складається з навчальної (5-6 семестри) та виробничої (7-8 семестри). Практика за фахом складається з різних видів і форм роботи:

- самостійне вивчення нових творів;
- освоєння матеріалів методичної та наукової літератури;
- відвідування відкритих уроків та майстер класів, академічних, кафедральних, факультетських публічних концертних виступів,
- виїзні просвітницькі концерти.

В процесі проходження практики за фахом студент повинен навчитися орієнтуватися в музичній літературі різних епох, жанрів і напрямків, поглибити свої знання в стилістиці композиторів-класиків, романтиків і сучасних композиторів, набувати навички планування та підготовки до майбутніх концертів, навчитися співпрацювати з учасниками ансамблів і представниками концертних організацій.

Керівництво та контроль за проходженням практичної підготовки за фахом здійснюється викладачем за фахом, який:

- розробляє тематику індивідуальних завдань;
- здійснює контроль за дотриманням термінів проходження практики та її змісту;
- надає методичну допомогу студентам при виконанні ними індивідуальних завдань.

Заключним етапом практики є сольні, ансамблеві концерти студентів. Результатом практики студента є його виступи з програмою зі спеціального інструменту, що проявляє ступінь впевненості, сценічної витримки, артистичної свободи виконавця і художньої цінності представлених ним інтерпретацій.

***Тематика та завдання практики за фахом за курсами та семестрами
5 семестр:***

Тема 1. Питання пропагування класичного фортепіанного мистецтва в сучасному соціокультурному просторі України.

Опис переглянутих майстер-класів.

Тема 2. Медіа простір та сучасна фортепіанна культура: питання, проблематика, можливості.

Участь у відкритих концертах, фестивалях, конкурсах

Питання поточного контролю: Активізація виконавської діяльності бакалавра вищого закладу освіти.

Тема 3. Стил, епоха, національна школа: питання реалізації у виконавській діяльності.

Самостійне вивчення нових творів.

Тема 4. Жанри концертних камерно-інструментальних творів: до питань вибору.

Питання підсумкового контролю: Комунікативність в системі виконавської інтерпретації.

1. Відвідування відкритих уроків та майстер класів, академічних, кафедральних, факультетських публічних концертних виступів.

2. Сольний, ансамблевий концерт, у якому студент проявляє ступінь впевненості, сценічної витримки, артистичної свободи виконавця і художньої цінності представлених ним інтерпретацій.

6 семестр:

Тема 5. Композитор-виконавець: питання творчої біполярності.

Опис переглянутих майстер-класів.

Тема 6. Виконавець-слухач: взаємодія у когнітивному процесі.

Питання поточного контролю: Живий концертний виступ: етапи підготовки.

Участь у відкритих концертах, фестивалях, конкурсах.

Тема 7. Інтерпретація музичного твору. Аспект виконавського самовираження.

Самостійне вивчення нових творів; освоєння матеріалів методичної та наукової літератури;

Тема 8. «Самобутність» виконавця інтерпретатора.

Питання підсумкового контролю: Психологічні особливості у процесі публічного виступу.

1. Відвідування майстер класів, академічних, кафедральних, факультетських публічних концертних виступів, виїзні просвітницькі концерти.

2. Сольний, ансамблевий концерт, у якому студент проявляє ступінь впевненості, сценічної витримки, артистичної свободи виконавця і художньої цінності представлених ним інтерпретацій.

7 семестр:

Тема 9. Виконавські проблеми публічного виконання творів епохи бароко: засади, тенденції, виміри.

Опис переглянутих майстер-класів.

Тема 10. Виконавські проблеми публічного виконання творів епохи класицизму: питання, завдання, аналогії.

Питання поточного контролю: Практика складання творчого проекту: концерт, фестиваль, конкурс.

Участь у відкритих концертах, фестивалях, конкурсах.

Тема 11. Виконавські тенденції концертного виступу здобувачами освіти творів епохи романтизму: результативність, реалізація, перспективи.

Самостійне вивчення нових творів.

Тема 12. Виконавські тенденції концертного виступу здобувачами освіти творів ХХ століття: спектри, можливості, досягнення.

Питання підсумкового контролю: Сучасний вимір виконавської практики в Україні.

1. Відвідування майстер класів, академічних, кафедральних, факультетських публічних концертних виступів, виїзні просвітницькі концерти;

2. Сольний, ансамблевий концерт, у якому студент проявляє ступінь впевненості, сценічної витримки, артистичної свободи виконавця і художньої цінності представлених ним інтерпретацій.

4 курс

8 семестр:

Тема 13. Виконавська воля як засадничий компонент виконавської діяльності піаніста.

Опис переглянутих майстер-класів.

Тема 14. Специфіка виконавської діяльності піаніста в концертних залах.

Питання поточного контролю: Сучасна фортепіанна практика в контексті менеджменту.

Участь у відкритих концертах, фестивалях, конкурсах.

Тема 15. До проблем складання концертних програм виконавцями (сольні, ансамблеві, збірні «шефські»).

Самостійне вивчення нових творів; освоєння матеріалів методичної та наукової літератури;

Тема 16. Системи самореалізації виконавчої діяльності в установах культури.

Питання підсумкового контролю: Інноваційні можливості практикуму з фаху: на крок до успіху.

1. Відвідування майстер класів, академічних, кафедральних, факультетських публічних концертних виступів, виїзні просвітницькі концерти;

2. Сольний, ансамблевий концерт, у якому студент проявляє ступінь впевненості, сценічної витримки, артистичної свободи виконавця і художньої цінності представлених ним інтерпретацій.

4. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ

Таблиця 2

Семестр	Теми практики за фахом	Обсяг за годинами
5	Тема 1.	15
	Тема 2.	15
	Тема 3.	15
	Тема 4.	15
6	Тема 5.	15
	Тема 6.	15
	Тема 7.	15
	Тема 8.	15
Усього годин		120
7	Тема 9.	15
	Тема 10.	15
	Тема 11.	15
	Тема 12.	15
8	Тема 13.	15
	Тема 14.	15
	Тема 15.	15
	Тема 16.	15
Усього годин		120
Усього годин / кредитів ЄКТС		240 годин / 8 кредитів ЄКТС

5. ВИДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання студентів на практиці здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.

**Відповідність балів
за університетською шкалою та шкалою ЄКТС**

Таблиця 3

100-бальна шкала оцінювання	Університетська шкала оцінювання в якісному вимірі	Шкала ЄКТС	
		сумарна оцінка (в балах)	оцінка
90 – 100	«відмінно»	90 – 100	A
75 – 89	«добре»	82 – 89	B
		75 – 81	C
60 – 74	«задовільно»	67 – 74	D
		60 – 66	E
0 – 59	«незадовільно»	35 – 59	FX
		0 – 34	F

На першому занятті викладач доводить до відома здобувачів освіти зміст робочої програми практики із обов'язковою презентацією видів робіт та розподілу нараховуваних балів за видами робіт, кількість балів та критерії оцінювання за кожним видом роботи.

**Розподіл балів (за максимальними значеннями) та послідовність
їх накопичення**

5 семестр:

Тематика та завдання практики за фахом							Сума
Тема 1. Питання пропагування класичного фортепіанного мистецтва в сучасному соціокультурному просторі України.	Тема 2. Медіа простір та сучасна фортепіанна культура: питання, проблематика, можливість.	Опис переглянутих майстер-класів.	Тема 3. Стилль, епоха, національна школа: питання реалізації у виконавській діяльності.	Тема 4. Жанри концертних камерно-інструментальних творів: до питань вибору.	Самостійне вивчення нових творів; освоєння матеріалів методичної та наукової літератури	Сольний, ансамблевий концерт	
10	10	10	10	10	10	40	100

8 семестр:

Тематика та завдання практики за фахом							Сума
Тема 13. Виконавська воля як засадничий компонент виконавської діяльності піаніста.	Тема 14. Специфіка виконавської діяльності піаніста в концертних залах.	Опис переглянутих майстер-класів.	Тема 15. До проблем складання концертних програм виконавцями.	Тема 16. Системи самореалізації виконавчої діяльності в установах культури.	Участь у відкритих концертах, фестивалях, конкурсах.	Сольний, ансамблевий концерт	
10	10	10	10	10	10	40	100

Критерії оцінювання

90–100–А Здобувач повністю виконав програму практики за фахом, відмінно виступив під час концерту, може доречно застосовувати теоретичні знання, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал та робити висновки, навчальна документація заповнена грамотно і професійно. Здобувач має дипломи конкурсів, афіші концертних виступів, сольні чи ансамблеві відео записи, відвідував майстер-класи і концерти.

82–89–В Здобувач повністю виконав програму практики за фахом, добре виступив під час концерту, вірно застосовує теоретичні положення, вміє робити висновки, навчальна документація заповнена грамотно. Здобувач має дипломи конкурсів, афіші концертних виступів, сольні чи ансамблеві відео записи, відвідував майстер-класи і концерти.

75–81–С Здобувач виконав програму практики за фахом, добре виступив під час концерту, допускає недоліки у відповідях на професійні теми, навчальна документація заповнена своєчасно. Здобувач має достатню кількість дипломів, афіш, відеозаписів, відвідував майстер-класи і концерти.

64–74–D Здобувач виконав програму практики за фахом не в повному обсязі, задовільно виступив під час концерту, слабо орієнтується в окремих теоретичних положеннях, порушує логіку та послідовність відповіді під час співбесіди на професійні теми, навчальна документація заповнена недбало. Здобувач має недостатню кількість дипломів, афіш, відеозаписів, відвідувань майстер-класів і концертів.

60–63–E Здобувач виконав мінімально допустимий рівень фахових компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. Недбало виступив на концерті, допускається суттєвих помилок у відповіді, навчальна документація не заповнена належним чином. Здобувач не має достатньої кількості дипломів, афіш, відеозаписів, відвідувань майстер-класів і концертів. Діяльність студента задовольняє мінімальні вимоги з практики за фахом.

35–59–FX Здобувач не відповідає мінімальним вимогам необхідного рівня професійної компетентності, але є можливість повторного проведення залікового заняття у формі сольного виступу і належного заповнення навчальної документації.

0–34–F Здобувач не виконав програму практики, навчальна документація відсутня. Здобувач неспроможний до виконання фахової діяльності і має незадовільний рівень професійної компетентності, що потребує повторного проходження практики за фахом.

Керівник практики здійснює консультування та координацію діяльності здобувача-практиканта протягом усієї практичної підготовки за фахом. Здобувач освіти здійснює самоконтроль щодо виконання програми практики за темами та звітує керівнику практики.

До заліку здобувач освіти допускається у разі наявності щоденника практики з позначками щодо виконання обов'язкових видів робіт і письмового звіту, оформленого належним чином. У звіті відображається опрацювання завдань за тематикою практики за фахом, перегляд майстер-класів, участь у концертних виступах, фестивалях, конкурсах тощо.

Підсумковий контроль у кожному семестрі відбувається у формі заліку за накопичувальною системою. За результатами виконання усіх завдань з практики за фахом здобувач освіти може максимально отримати 100 балів, мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з практики – 60.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основні джерела інформації

Зінська, Т. В. (2011). *Музично-виконавське мистецтво в соціокультурному просторі України кінця ХХ – початку ХХІ століття* (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ.

Катрич, О. (2000). *Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти): дослідження*. Дрогобич : Відродження.

Коханик І. (2012). До проблеми смислу в стилеутворенні. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Вип. 38, Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2004. С. 67–80.

- Коханик, І. (2004). До проблеми смислу в стилеутворенні. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського, 38. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського. 67–80.
- Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації: Навчальний посібник. Київ : ТОВ «Типографія Клякса», 2012. 272 с.
- Москаленко, В. (2012). *Лекції з музичної інтерпретації*: Київ : ТОВ «Типографія Клякса».
- Харнонкурт, Н. (2002). *Музика як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики*. Суми : Собор.
- Тимофєєва, К. В. (2009). *Порівняльний аналіз як метод інтерпретології (на прикладі фортепіанного виконавства)* (Дис.. канд. мистецтвознавства : 17.00.03). ХДУМ ім. І.П. Котляревського. Харків.
- Шукайло, В. Ф. (2020). *Педалізація у професійній підготовці піаніста*. Харків : Факт.

6.2. Додаткові джерела інформації

- Krystian Zimerman Masterclass - Copenhagen 1994 (Chopin, Schumann). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ALDzxU452gA>
- Garrick Ohlsson / Piano Masterclass / Student - Netanel Grinshtein / Jerusalem Music Centre. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ll0qDBCxCЕc&t=10s>
- Leon Fleisher: Lessons of a Master (a film). URL: https://www.youtube.com/watch?v=K-i_cK2pwEA

7.АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ

№	Дата внесення змін	Зміни/ Доповнення	ПІБ, посада особи, яка внесла зміни / доповнення	Узгоджено:			
				Дата	ПІБ	Посада	Підпис